

Arbetsmarknadsdepartementet

Yttrande angående ILO:s rapport Realizing decent work in the platform economy

Genom remiss den 12 februari 2024 har Svenska ILO-kommittén ombetts att yttra sig över ILO:s rapport Realizing decent work in the platform economy med tillhörande frågeformulär.

Rapporten har av ILO förberetts inför den första standardsättande diskussionen om anständigt arbete i plattformsekonomin som står på dagordningen för den Internationella arbetskonferensens hundraåttionde session (2025).

Rapporten och frågeformuläret finns tillgängliga via följande länk: [Realizing decent work in the platform economy | International Labour Organization \(ilo.org\)](#)

Svenska ILO-kommittén har i sin tur remitterat ärendet till Arbetsdomstolen, Arbetsförmedlingen, Arbetsgivarverket, Arbetsmiljöverket, Diskrimineringsombudsmannen, Försäkringskassan, Migrationsverket, Institutet för arbetsmarknads- och utbildningspolitisk utvärdering, Integritetsskyddsmyndigheten, Tillväxtverket, Sida, Skolverket, Socialstyrelsen, Landsorganisationen i Sverige, Svenskt Näringsliv, Sveriges akademikers centralorganisation, Sveriges Kommuner och Regioner samt Tjänstemännens Centralorganisation.

En sammanställning över remissyttrandena bifogas, se [bilaga 1 och 2](#).

Allmänna kommentarer

Ett nytt ILO-instrument

ILO-kommittén välkomnar initiativet till att anta ett nytt ILO-instrument för att tillförsäkra plattformsarbetare anständiga

arbetsvillkor. Den tekniska utvecklingen gör det möjligt att skapa nya tjänster och arbeten via digitala plattformar, vilket i grunden är positivt. Samtidigt är det angeläget att de som arbetar genom digitala plattformar tillförsäkras goda arbetsvillkor och god arbetsmiljö, i likhet med andra som utför arbete på arbetsmarknaden i övrigt.

EU:s plattformsdirektiv

Även inom EU har arbetsvillkoren för de som arbetar genom digitala plattformar diskuterats och nu reglerats genom det s.k. plattformsdirektivet. Genom plattformsdirektivet kommer EU-medlemsstaterna få ett bindande regelverk om plattformarbete. Mot denna bakgrund är det enligt ILO-kommittén angeläget att ett eventuellt nytt ILO-instrument ligger i linje med EU:s plattformsdirektiv. Det är viktigt att de olika instrumenten inte blir oförenliga med varandra eller att tillämpningsområdet för liknande bestämmelser skiljer sig åt. Detta innebär t.ex. att i den mån ILO-instrumentet ska innehålla definitioner av begrepp som redan finns i plattformsdirektivet, bör dessa i ILO-instrumentet få motsvarande innebörd som i plattformsdirektivet. Det är också viktigt att ett eventuellt ILO-instrument inte innehåller en alltför detaljerad reglering, som skulle kunna innebära att den blir komplicerad att införliva och tillämpa i den nationella rättsordningen, särskilt med beaktande av plattformsdirektivet.

Arbetstagarbegreppet

En central fråga inom arbetsrätten är vem som är att anse som arbetstagare. Enligt ILO-kommittén är det angeläget att arbetstagarbegreppet samt bedömningen av anställningsstatus fortsatt ska fastställas nationellt. Vidare är det enligt ILO-kommittén angeläget att bibehålla uppdelningen mellan arbetstagare och andra som utför arbete. Det är därför angeläget att ett nytt ILO-instrument om plattformarbete inte skapar ett mellanting mellan arbetstagare och icke arbetstagare genom att t.ex. rättigheter som normalt tillkommer arbetstagare utsträcks till att även gälla egenföretagare. Enligt ILO-kommittén bör instrumentet därför vara begränsat till att omfatta endast arbetstagare.

Mot denna bakgrund svarar ILO-kommittén nej ("No") på fråga 10 i frågeformuläret gällande definitionen av *platform worker*. Till skillnad från vad som föreslås i fråga 10 anser ILO-kommittén inte att alla som utför arbete genom digitala plattformar, oavsett anlitandeform, ska omfattas av definitionen. ILO-kommittén anser att definitionen, och därigenom även det eventuella nya instrumentets tillämpningsområde, bör begränsas till arbetstagare. Vid besvarandet av frågeformuläret i övrigt utgår ILO-kommittén från denna inställning. Detta innebär alltså att svaren i frågeformuläret utgår från förutsättningen att begreppet *platform worker* är begränsat till att avse arbetstagare med en anställning.

Arbetsmarknadens parter och den svenska modellen

I Sverige fastställs arbetsvillkor huvudsakligen genom kollektivavtal. Det är viktigt att den svenska modellen värnas. Enligt ILO-kommittén är det därför angeläget att ett eventuellt nytt ILO-instrument om plattformarbete tar hänsyn till nationella arbetsmarknadsmodeller och ger utrymme för att arbetsvillkor regleras genom kollektivavtal. Eftersom lönebildningen i Sverige är en fråga för arbetsmarknadens parter är det vidare viktigt att ett eventuellt instrument inte innehåller några tvingande bestämmelser om lagstadgade minimilöner.

När det gäller konsultation, förhandling och överenskommelser med arbetsmarknadens parter anser ILO-kommittén att det är viktigt att den trepartsmodell som utgör grunden för ILO bevaras. Modellen innefattar medlemsstaternas regeringar samt de nationella arbetstagar- respektive arbetsgivarparterna. ILO-kommittén anser därför att ett nytt instrument inte ska tillerkänna andra organisationer/representanter rättigheter än arbetstagar- och arbetsgivarorganisationer. Referenser till andra ”organizations representing digital labour platforms and digital platform workers” som förekommer i frågeformuläret ska därför inte finnas med i instrumentet.

Risken för felklassificering

Risken för felklassificering av anställningsstatus vid plattformarbete är en problematik som uppmärksammats både inom ramen för framtagandet av EU:s plattformsdirektiv och i den rapport som ILO tagit fram inför de nu aktuella standardsättande diskussionerna. Det har uppmärksammats att det inom plattformarbete föreligger en risk att individer som egentligen är arbetstagare felaktigt klassificeras som egenföretagare och därigenom går miste om skydd och rättigheter som tillkommer arbetstagare. Enligt ILO-kommittén är det angeläget att komma till rätta med en sådan felklassificering och att individer som är arbetstagare får tillgång till det skydd och de rättigheter som tillkommer dem enligt internationella och nationella regler. Enligt ILO-kommittén kan det dock ifrågasättas om det är ändamålsenligt att komma till rätta med problematiken genom att rättigheter som tillkommer arbetstagare utsträcks till att gälla individer som arbetar genom digitala plattformar oavsett hur de anlitas, dvs. oavsett om de är arbetstagare eller inte. Detta skulle enligt ILO-kommittén innebära en ökad risk för att det skapas ett mellanting mellan arbetstagare och egenföretagare.

ILO-kommittén anser att frågan bör lösas genom att öka förutsättningarna för att arbetstagare som arbetar genom digitala plattformar blir korrekt klassificerade. ILO-kommittén besvarar därför fråga 27 i frågeformuläret jakande och vill framhålla vikten av att ett ev. instrument omfattar en bestämmelse om att medlemsstater vidtar åtgärder för att säkerställa korrekt klassificering. I detta

avseende noterar ILO-kommittén att det redan i nuläget finns ett ILO-instrument som tar sikte på denna problematik, ILO:s rekommendation (nr 198) om anställningsförhållandet.

Bestämmelser om algoritmer och behandling av personuppgifter

Bestämmelser rörande algoritmer och behandling av personuppgifter är av stor relevans i förhållande till plattformarbete. Enligt ILO-kommittén kan sådana bestämmelser bli av stor relevans även på andra delar av arbetsmarknaden. Det kan därför enligt ILO-kommittén ifrågasättas om det är lämpligt att regleringen av dessa frågor behandlas i ett instrument vars tillämpningsområde är begränsat till plattformarbete. I den utsträckning dessa frågor är eller i framtiden blir relevanta på även andra delar av arbetsmarknaden riskerar en sådan begränsad reglering leda till olika behandling, där arbetstagare som utför arbete genom digitala plattformar har ett starkare formellt skydd än andra arbetstagare.

Om ett nytt ILO-instrument ska innehålla bestämmelser om behandling av personuppgifter är det enligt ILO-kommittén angeläget att dessa bestämmelser utformas i linje med Europaparlamentets och rådets förordning (EU)2016/679 av den 27 april 2016 om skydd för fysiska personer med avseende på behandling av personuppgifter och om det fria flödet av sådana uppgifter och om upphävande av direktiv 95/46/EG (allmän dataskyddsförordning).

Rättigheter och skydd som tillkommer alla arbetstagare

Utöver bestämmelserna om algoritmer och behandling av personuppgifter anser ILO-kommittén att det kan ifrågasättas om det är lämpligt att rättigheter som bör gälla alla arbetstagare, såsom t.ex. organisationsfrihet, regleras i ett instrument som specifikt avser plattformarbetare. ILO-kommittén kan se värdet med att synliggöra att plattformarbetare på samma sätt som andra arbetstagare har dessa rättigheter men det kan i så fall övervägas att genomgående inkludera formuleringar som ”i likhet med andra arbetstagare” eller referera till ILO-instrument där dessa rättigheter stadgas.

Formen

ILO-kommitténs sammantagna bedömning är att ett nytt ILO-instrument om plattformarbete bör ha formen av en rekommendation.

Svenska ILO-kommitténs svar och kommentarer till frågeformuläret

Eftersom frågeformuläret innehåller ett stort antal frågor anges ILO-kommitténs svar och kommentarer till dessa direkt i formuläret, [bilaga 3](#).

I beslutet i detta ärende har deltagit undertecknad ordförande Cathrine Lilja Hansson och ledamöterna Ulrika Björne, Cecilia Mobach, Ola Brinnen, Sofia Linder, Cyrene Martinsson Waern, Elise-Marie Donovan och Sophie Silverryd samt ersättaren Niklas Beckman.

Svenskt Näringsliv har reserverat sig mot beslutet i enlighet med bilaga 4.

Ärendet har handlagts av undertecknad sekreterare.
För Svenska ILO-kommittén

Cathrine Lilja Hansson
Ordförande

Sofia Rasmusson
Sekreterare